

DOKTORENS BORD

FOR THE LOVE OF THE LIVING

A Rubber-Boot Quest for the Biocene in Aarhus, Denmark

MATTI WEISDORF

På baggrund af et lille års feltarbejde i og omkring biologiuddannelsen i Aarhus afleverede og forsvarede jeg i 2022 min ph.d.-afhandling med titlen „For the Love of the Living. A Rubber-Boot Quest for the Biocene in Aarhus, Denmark“ (2022). Afhandlingen skildrer livet og arbejdet med biodiversitet blandt en gruppe toneangivende og rewildingentusiastiske biologer i smilets by i 2018-2020. Den afdækker, hvordan kærlighed til liv – særligt de former for liv, som for mange andre kan virke uanseelige eller uelskelige, og som derfor ofte tilsidesættes – opstår og kultiveres. Og hvordan den kærlighed sættes i spil politisk i en tid præget af enorm biodiversitetsmæssig tilbagegang.

Modsat mange andre antropologiske undersøgelser af videnskabelig praksis tilgodeser afhandlingen det næsten banale forhold, at biologiske videnskabsfolk er meget andet og mere end feltundersøgelser, laboratorier og udgivelser. De er som alle andre hele mennesker, hvis lidenskaber og etiske overbevisninger mange gange skaber krusninger uden for deres professionelle liv. Konkret belyses det, hvordan vigtigheden af biodiversitet for afhandlingens hovedpersoner trængte dybt ind i deres private liv i form af myrefarme, insektsamlinger, rewilded altankasser og naturformidling på personlige Facebook-profiler. Engagementet i biodiversitet lænede sig for mine samtalepartnere således mod en form for økologisk aktivisme, en aktivisme, der dog altid var betinget af deres biologiske (u)følsomheder og kundskaber.

Som del af mit feltarbejde lod jeg mig indskrive i dele af biologiprogrammet på Aarhus Universitet, og jeg deltog således i en mængde undervisning, herunder laboratorieøvelser og længere biologiske feltforløb. Dette hjalp mig ikke alene med at opbygge et emisk vokabularium, men konfronterede mig også med, hvordan fortryllelse af og kærlighed til biodiversitet tager form i bemærkelsesværdige situationer og aktiviteter: i taksonomisk praksis – såkaldt nøgling – hvorved artskenndskab møjsommeligt opøves; gennem forskellige dødelige møder med andre væsener i og uden for laboratorier, som iscenesætter etiske tilblivelser blandt biologerne; ved dybe engagementer med evolutionsteori; gennem et uforudset, men ingenlunde tilfældigt møde med en trehornet skarnbasse. Gennem sådanne beskrivelser fyldes den umiddelbart abstrakte formulering af „kærlighed til liv“ med affektivt og praktisk indhold, og „kærlighed“ kommer til at betyde noget ganske præcist, som inkluderer en subtil blanding af højt udviklede taksonomiske kapaciteter og moralsk kompromitteret engagement.

En af de ting, som i felten overraskede mig mest, var mine biologiske samtalepartnernes uvillighed til at benytte argumenter til fordel for bevaring af biodiversitet, som ellers er frit tilgængelige i den efterhånden levende offentlige debat. De nægtede eksempelvis pure at forankre deres ønske om at beskytte biodiversitet i økonomiserede ideer om økosystemtjenester eller risikoen for økosystemsammenbrud. For dem at se ville en sådan tilgang være både moralsk anfægtelig – bør vi virkelig grunde omsorg for naturen i menneskelig egeninteresse? – og fagligt forkert. For som de ofte påpegede, er langt størstedelen af verdens arter ikke strengt nødvendige for menneskers overlevelse og velstand. *Vi* har ikke brug for kløverhumlen eller den trehornede skarnbasse. Intet menneske kommer til at sulte på grund af tabet af rødlig perlemorsommerfugl.

På samme måde kunne biologerne ikke acceptere forsøget på at forankre omsorg for biodiversitet i æstetik, i ideen om en smuk, farverig, levende verden. De var alle enige i, at biodiversiteten *gør* verden mere farverig og levende, men for

dem at se kan dette ikke udgøre et reelt grundlag for beskyttelse eller omsorg. For hvis æstetiske hensyn skulle være biodiversitetens sidste appelret, ville biodiversitet forblive bundet op på menneskelig opmærksomhed og værdsættelse.

Nej, for mine samtalepartnere er det eneste bæredygtige sted at basere vores omsorg for andre former for liv den grundlæggende påskønnelse. Vi bør, som jeg utrætteligt fik det forklaret, passe på naturen „af kærlighed til det levende“. Og det er den opfattelse, som afhandlingens hovedpersoner forsøger at udbrede. Denne attitude forsøger jeg i afhandlingen at anskueliggøre med det *biocæne*, som er mit forsøg på at få greb om mine samtalepartneres moralske vision, hvor livet i dets forvirrende og ofte ubekvemme mangfoldighed – og ikke bare mennesket – er omdrejningspunktet for alt, hvad vi bør gøre eller ikke gøre.

Selvom argumentet om „kærlighed til det levende“ er besnærende, er netop den kompromisløse tilgang til biodiversitet og andre væseners værdi også noget af det, som bliver ved med at hjemsege mig. For er der ikke en risiko for, at disse biologer i deres insisteren på ikke at værdisætte og dermed vareliggøre dyr og planter mere eller mindre tilsigtet får hævdet, at udryddelsen af andre arter overhovedet ingen indflydelse har på menneskers liv? Og kan vi virkelig vide det med nogen grad af sikkerhed? Jeg spekulerer nogle gange på, om økosystemer – alle økosystemer – er så komplekse, at det er umuligt at fastsætte en entydig værdi af denne myre og eller hin bille. Denne ydmyghed kan – og bør måske – ses som en opfordring til at træde varsomt.

Da jeg startede ph.d.-projektet, havde jeg en klar fornemmelse af, at der var noget spændende, om end stadig perifert, under opsejling blandt biologer i Aarhus. Jeg havde dog aldrig forudset, i hvor høj grad disse biologers ideer ville give genlyd i den danske offentlighed blot få år senere, hvor vildere og mere biodiversitetsvenlige naturnationalparker eksempelvis er på vej landet over. Dette rejser spørgsmålet om, hvorvidt vi i disse år er vidne til, at fagbiologisk ekspertise i stigende grad – og ikke uden kontroverser – vinder indpas i dansk naturpolitik. Antropologien egner sig virkelig godt til at forstå sociale fænomener, der er fremspirende og levende, og jeg håber, at jeg med min afhandling har vist, at samfundsvidenskaberne og antropologien i særdeleshed har meget at bidrage med i samtaler, som ifølge en traditionel videnskabelig arbejdsdeling ville falde uden for disse videnskabers kompetenceområde.

Afhandlingens bidrag består dog ikke kun i aktualitet. For mig at se bidrager den til en hel række aktuelle antropologiske samtaler om videnskabelige praksisser og forpligtelser, voldens etik, omsorgspraksisser og -forestillinger samt videnskabeligt funderet, men hjertevarm aktivisme. Alt sammen tænkt med og igennem det biocæne, hvis analytiske og måske komparative potentiale helt sikkert kan udfoldes yderligere. Forhåbentlig kan mit fokus på spændingen mellem

naturvidenskab, lidenskab og aktivisme i disse problematiske tider stimulere nye antropologiske undersøgelser af den deprimerende lange række af aktuelle og kommende økologiske kriser.

Note

Forsvar 28. oktober 2022. Institut for Antropologi, Københavns Universitet.